

«KazakhExport»ЭСК» АҚ
Директорлар кеңесінің
2020 жылғы «10» шілдедегі № 6
хаттамасына № 11 қосымша

«KazakhExport»ЭСК» АҚ
Директорлар кеңесінің
2020 жылғы «10» шілдедегі № 6 шешімімен
бекітілді

**«KazakhExport» экспорттық сақтандыру компаниясы» акционерлік
қоғамының шетелдік банктер берген банктік кепілдіктерді сақтандыру
қағидалары**

(23.12.2022 жылғы өзгерістер мен толықтырулармен (№14 хаттама))

Астана қ., 2022 жыл

ІНҚ БОЙЫНША ТҮЙІНДЕМЕ

ІНҚ атауы	«KazakhExport» экспорттық сақтандыру компаниясы» акционерлік қоғамының шетелдік банктер берген банктік кепілдіктерді сақтандыру қағидалары
ІНҚ иесі	Сақтандыру департаменті
Қолжетімділік деңгейі	Жалпыға қолжетімді
Қоғамның барлық қызметкерлерін ІНҚ-мен таныстыру жөніндегі іс-шаралар	«Ішкі портал» желілік дискіге ІНҚ орналастырылған күннен бастап 1 (бір) жұмыс күні ішінде электрондық пошта арқылы тарату
«KazakhExport» ЭСК» АҚ Директорлар кеңесінің шешіміне сәйкес өзгерістер мен толықтырулар енгізілді:	

1-тарау. Жалпы ережелер.....	4
2-тарау. Сақтандыру объектісі	6
3-тарау. Сақтандыру жағдайлары	6
4-тарау. Сақтандыру жағдайларынан ерекшеліктер және сақтандыруды шектеу.....	7
5-тарау. Кепілдіктер	8
6-тарау. Сақтандыру шартын жасасу тәртібі.....	9
7-тарау. Сақтандыру шартының қолданылу мерзімі мен орны.....	10
8-тарау. Сақтандыру сомасын айқындау тәртібі.....	10
9-тарау. Сақтандыру сыйлықақысы.....	10
10-тарау. Тараптардың құқықтары мен міндеттері.....	11
11-тарау. Сақтандыру шартының қолданылуы кезеңінде сақтандыру тәуекелінің ұлғаю салдары	13
12-тарау. Сақтандыру жағдайы орын алған кездегі сақтанушының іс-әрекеті	13
13-тарау. Сақтандыру жағдайының басталғанын және шығын мөлшерін растайтын	14
14-тарау. Сақтандыру төлемдерін жүзеге асыру тәртібі мен шарттары	14
15-тарау. Сақтандыру төлемі немесе сақтандыру төлемінен бас тарту туралы шешім қабылдау мерзімдері.....	15
16-тарау. Сақтандыру шартын тоқтату талаптары.....	16
17-тарау. Суброгация	17
18-тарау. Қосымша шарттар	17
19-тарау. Дауларды шешу тәртібі.....	18

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Осы «KazakhExport» экспорттық сақтандыру компаниясы» акционерлік қоғамының шетелдік банктер берген банктік кепілдіктерді сақтандыру қағидалары (бұдан әрі – Қағидалар) Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексіне, «Сақтандыру қызметі туралы» Қазақстан Республикасының Заңына, Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілеріне, «KazakhExport» экспорттық сақтандыру компаниясы» акционерлік қоғамының Жарғысына және ішкі нормативтік құжаттарына сәйкес әзірленді.

2. Осы Қағидалардың талаптары бойынша бұдан әрі «Сақтандырушы» деп аталатын «KazakhExport» экспорттық сақтандыру компаниясы» акционерлік қоғамы банк кепілдіктерін сақтандыру шарттарын (бұдан әрі - Сақтандыру шарты) жасасады.

3. Сақтандыру қорғанысы Қазақстан Республикасының екінші деңгейдегі банктеріне, «Қазақстанның Даму Банкі» акционерлік қоғамына немесе экспорттаушыға (бұдан әрі - сақтанушы) беріледі, оларға қатысты қолдау көрсету оның жарғысына сәйкес Сақтандырушының мақсаттары мен міндеттеріне сәйкес жүзеге асырылады.

4. Сақтандыру шарты бойынша сақтанушының өзіне ғана және оның пайдасына ғана тәуекел сақтандырылуы мүмкін.

5. Сақтанушы болып табылмайтын тұлғаның пайдасына немесе өзге тұлғаның (пайда алушының) пайдасына жасалған сақтандыру шарты жарамсыз.

6. Осы Қағидалардың мақсаты сақтандыру шартының қолданылу мерзімі ішінде осы Қағидалардың 3 тарауында көрсетілген жағдайлардың туындау тәуекелдерінен банктік кепілдіктерді сақтандырудың үлгілік шарттарын айқындау болып табылады.

7. Осы Қағидаларда мынадай ұғымдар пайдаланылады:

1) **Банк кепілдігі**- Кредитор жазбаша төлем талабын, сондай-ақ кепілдік шарттарына сәйкес басқа құжаттарды ұсынған жағдайда, Кепілгер банктің борышкер үшін бенефициардың пайдасына ақшалай соманы төлеуге жазбаша нысанда берілген төлем міндеттемесі;

2) **Кепілгер банк** - кепілдік беретін банк;

3) **Контр кепілгер банк** - контр кепілдік беретін банк;

4) **Бенефициар**- борышкерден өз міндетін орындауды талап етуге құқылы экспорттаушы;

5) **Шартсыз франшиза** - Сақтандыру шартында белгіленген, Сақтандыру төлемінен шегерілетін сома. Шартсыз франшиза сақтандыру сомасына пайызбен немесе абсолютті мөлшерде белгіленеді;

6) **Мемлекеттік орган** - Конституциямен, заңдармен, өзге де құқықтық нормативтік актілермен мемлекет атынан мынадай функцияларды жүзеге асыруға уәкілеттік берілген мемлекеттік мекеме:

– жалпыға міндетті тәртіп қағидаларын айқындайтын актілерді шығару;

– әлеуметтік маңызы бар қоғамдық қатынастарды басқару және реттеу;

– мемлекет белгілеген жалпыға міндетті тәртіп қағидаларының қадағалануын бақылау;

7) **Сақтандыру шарты** - банктік кепілдікті сақтандыру шарты, оған сәйкес Сақтанушы сақтандыру сыйлықақысын төлеуге міндеттенеді, ал Сақтандырушы сақтандыру жағдайы орын алған кезде Сақтанушыға Сақтандыру шартында айқындалған Сақтандыру сомасының шегінде сақтандыру төлемін төлеуге міндеттенеді;

8) **Борышкер**- бенефициардың пайдасына ақша төлеу міндеттемесін қабылдайтын шетелдік контрагент;

9) **Шетелдік банк** – контр кепілгер банк немесе кепілгер банк болып табылатын Қазақстан Республикасының бейрезидент банкі;

10) **Шетелдік контрагент**- сатып алушы, тапсырыс беруші ретінде әрекет ететін және Экспорттаушымен қазақстандық тауарлар, жұмыстар, көрсетілетін қызметтерді экспорттауға келісімшарт жасасқан, кәсіпкерлік қызметті жүзеге асыратын шет мемлекеттің заңды немесе жеке тұлғасы;

11) **Келісімшарт**- Экспорттаушы мен Шетелдік контрагент арасындағы қазақстандық тауарлардың, жұмыстардың, көрсетілетін қызметтердің экспортына арналған жазбаша келісім;

12) **Контр кепілдік** - Кепілгер банкке берілетін контр кепілгер банктің оған бенефициардан кепілдік бойынша төлем талабы соңғы алынған кез келген соманы төлеу міндеттемесі;

13) Қоғамның Директорлар кеңесінің 23.12.2022 жылғы №14 шешіміне сәйкес алынып тасталды

14) **Күту кезеңі** - осы Сақтандыру шартында белгіленген уақыт кезеңі, бұл кезең аяқталғаннан кейін Сақтандыру жағдайы басталған болып есептеледі. Күту кезеңі Сақтандырушы Сақтанушыдан Сақтандыру жағдайы туралы хабарландыру алғаннан кейін келесі күні басталады;

15) **Сақтанушы**- Қазақстан Республикасының Екінші деңгейдегі банкі, «Қазақстанның Даму Банкі» акционерлік қоғамы немесе сақтандырушымен Сақтандыру шартын жасасқан экспорттаушы. Осы қағидалардың талаптары бойынша Сақтанушы бір мезгілде сақтандырылған және пайда алушы болып табылады;

16) **Сақтандырушы**- сақтандыруды жүзеге асыратын, яғни Сақтандыру жағдайы орын алған кезде Сақтанушыға Шартта айқындалған сома шегінде (Сақтандыру сомасы) Сақтандыру төлемін жүргізуге міндетті «KazakhExport» экспорттық сақтандыру компаниясы» акционерлік қоғамы;

17) **Сақтандыру мүддесі**- бұл Сақтанушының тәуекелдерді болдырмауға және Сақтандыру жағдайының орын алуына жол бермеуге деген мүлктік мүддесі;

18) **Сақтандыру төлемі**- Сақтандыру жағдайы орын алған кезде Сақтандырушы Сақтанушыға Сақтандыру сомасы шегінде төлейтін, қазақстандық теңгемен көрсетілген ақшалай сома;

19) **Сақтандыру сыйлықақысы** - Сақтандырушы Сақтандыру шартында айқындалған талаптарда және мөлшерде Сақтанушыға Сақтандыру төлемін жүргізу міндеттемелерін қабылдағаны үшін Сақтанушы Сақтандырушыға төлеуге міндетті, қазақстандық теңгемен көрсетілген ақшалай сома;

20) **Сақтандыру сомасы** - сақтандыру объектісі сақтандырылған және Шартсыз франшизаны ескере отырып, сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандырушы жауапкершілігінің шекті көлемін білдіретін ақшалай сома. Сақтандыру сомасы валютасы Сақтандыру шартында белгіленеді;

7-тармақ Қоғамның Директорлар кеңесінің 23.12. 2022 жылғы шешіміне сәйкес 20-1) тармақшамен толықтырылды (№14 хаттама)

20-1) **Сақтандыру оқиғасы**- нәтижесінде Сақтанушының мүлктік мүдделеріне залал келтірілуі мүмкін және кейіннен сақтандыру жағдайы деп танылуы мүмкін оқиға.

21) **Сақтандыру жағдайы**- орын алған кезде Сақтандыру шартында Сақтандыру төлемін жүзеге асыру көзделетін оқиға;

22) **Шетелдік банк елі** - заңнамасына сәйкес Шетелдік банк құрылған (тіркелген) шет мемлекет;

23) **Шығын**- Шетелдік банктің банк кепілдігі немесе контр кепілдік бойынша өз міндеттемелерін орындамауы себебінен туындайтын Сақтанушының залалы. Осы Қағидалар шеңберінде шығын деп шетелдік банк банк кепілдігінің шарттары бойынша бенефициардың пайдасына немесе контр кепілдік шарттары бойынша кепілгер банктің пайдасына төлеуі тиіс ақшалай соманы ғана түсіну керек.

Залал анықтамасына Шетелдік банктің сақтанушының алдында: жіберіп алған пайданы; тұрақсыздық айыбын, айыппұлдарды, өсімпұлды; Шетелдік банктің Банктік кепілдік немесе Контркепілдік талаптары бойынша ақшалай сомаларды жоғарыда көрсетілген төлемдері болып табылмайтын есептелген және мерзімі кешіктірілген сыйақыны, комиссияларды және өзге де осыған ұқсас төлемдерді; Шетелдік банктің сақтанушы алдындағы қандай да бір берешегін өндіріп алу үшін өтініш жасауына байланысты, оның

ішінде сот мекемелеріне өтініш жасауына байланысты сот шығындарын; сондай-ақ басқаның ақшасын заңсыз пайдаланудан келтірілген шығындарды өтеу (төлеу) бойынша берешегінің туындауы кірмейді;

24) **Экспорттаушы**- қазақстандық тауарларды, жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді экспорттайтын заңды тұлға немесе дара кәсіпкер.

Жоғарыда көрсетілген ұғымдар егер Қағидаларда өзгесі көзделмесе, Қағидалардың мәтінінде жекеше немесе көпше түрде, бас әріппен немесе кіші әріппен пайдаланылуына қарамастан, осы тармақта айқындалған мағынада түсініледі.

2-тарау. Сақтандыру объектісі

8. Сақтандыру объектісі Сақтанушының банктік кепілдік немесе контр кепілдік бойынша төлемді жүзеге асыру жөніндегі өз міндеттемелерін шетелдік банктің бұзуы нәтижесінде ықтимал залалдың туындауына байланысты мүліктік мүддесі болып табылады.

9. Сақтандыру арқылы қорғау ұсынылады:

1) шетелдік банк контр кепілдік бойынша өз міндеттемелерін орындамаған жағдайда, Қазақстан Республикасының екінші деңгейдегі банкіне;

2) шетелдік банк контр кепілдік бойынша өз міндеттемелерін орындамаған жағдайда, «Қазақстанның Даму Банкі» акционерлік қоғамына;

3) Шетелдік банк банктік кепілдігі бойынша өз міндеттемелерін орындамаған жағдайда, Экспорттаушыға.

10. Сақтандыру шартында Сақтанушы ретінде әрекет етеді:

1) Қазақстан Республикасының екінші деңгейдегі банкі;

2) «Қазақстанның Даму Банкі» акционерлік қоғамы;

3) Экспорттаушы.

3-тарау. Сақтандыру жағдайлары

11. Осы Қағидалардың шарттарына сәйкес Сақтандырушы банктік кепілдіктерге немесе контр кепілдіктерге қатысты және осы тарауда тізімделген сақтандыру оқиғаларының басталуы нәтижесінде болған сақтанушы алдындағы шетелдік банктің міндеттемесін орындамауына байланысты залалдан сақтандыру қорғауын ұсынады.

12. Саяси сипаттағы сақтандыру оқиғалары:

1) шетелдік банк елінің мемлекеттік органының экспроприациялау, тәркілеу жөніндегі әрекеті не банк кепілдігі немесе контр кепілдік бойынша міндеттемелерді орындауға кедергі келтіретін кемсітушілік сипаттағы банк қызметіне араласуы;

2) банк кепілдігі немесе контр кепілдік бойынша міндеттемелерді орындау мүмкін болмайтын шетелдік банк еліндегі соғыс, азаматтық толқу, жаппай тәртіпсіздік;

3) шетел банкі мемлекеттік органының еркін айырбасталатын валютаға айырбастауды және/немесе банк кепілдігі немесе қарсы кепілдік бойынша төлемді аударуды жүзеге асыруды шектейтін немесе оған тыйым салатын әрекеті.

13. Коммерциялық сипаттағы сақтандыру оқиғалары:

1) шетелдік банктің банкроттығы;

2) сақтанушыға шетелдік банктен төлемді банктік кепілдік немесе қарсы кепілдік шарттарымен айқындалатын мерзімдерде орындамау.

14. Сақтандыру жағдайы ретінде қаралатын оқиға төменде тізімделген барлық белгілерге ие болуы тиіс:

1) оқиғаның басталу ықтималдығы мен кездейсоқтығы;

2) оқиғаның орын алуының нақты уақытына немесе орнына, сондай-ақ оқиғаның орын алуы нәтижесіндегі залалдар көлеміне қатысты болжанбайтындығы;

3) Тараптары немесе, ең болмағанда, Сақтанушы көрінеу білген немесе алдын ала хабардар болған, оқиға Сақтандыру шартының қолданылуы шегінде сөзсіз және объективті түрде орын алу мүмкіндігі тәуекелінің болмауы;

4) оқиғаның орын алуы Сақтанушының мүлдіктік мүддесі үшін теріс, тиімсіз экономикалық салдарға ие;

5) оқиғаның орын алуы Сақтанушының ерік білдіруіне және (немесе) пиғылына байланысты емес және пайда алу және (немесе) ұтысқа ие болу (алыпсатарлық тәуекел) мақсатын көздемейді.

15. Сақтандыру шартындағы сақтандыру жағдайларының тізбесі осы Қағидалардың 3-тарауына сәйкес көрсетіледі, бұл ретте сақтандыру шартында өзге де сақтандыру жағдайлары көзделуі мүмкін.

16. Осы тарауда және сақтандыру шартында айқындалған және сақтанушыға залал келтірген бір немесе бірнеше сақтандыру оқиғаларының орын алу фактісі сақтандыру жағдайы болып табылады.

4-тарау. Сақтандыру жағдайларынан ерекшеліктер және сақтандыруды шектеу

17. Егер сақтандыру жағдайы төмендегінің салдарынан болса, сақтандырушы сақтандыру шарты бойынша жауапкершіліктен босатылады:

1) сақтанушының сақтандыру жағдайының туындауына бағытталған немесе оның орын алуына ықпал ететін қасақана іс-әрекеттері;

2) заң актілерінде белгіленген тәртіппен сақтандыру жағдайына себептік байланыста болатын қасақана қылмыстар немесе әкімшілік құқық бұзушылықтар деп танылған сақтанушының іс-әрекеттері.

18. Егер сақтандыру шартында өзгеше ескертілмесе, сақтандыру қорғауымен мынадай жағдайлардың нәтижесінде туындаған залалдар өтелмейді:

1) сақтанушы тарапынан кепілдіктермен операциялар жүргізуді реттейтін ішкі заңнаманы кез келген бұзушылықтарды, сондай-ақ сақтанушы тарапынан бірінші талап бойынша кепілдіктер үшін біріздендірілген қағидалар мен әдет-ғұрыптарды (№758 халықаралық Сауда палатасының жариялымы, 2010 жылғы 1 шілдеде күшіне енген күні), сондай-ақ Халықаралық сауда палатасы жариялайтын, Сақтандыру жағдайының басталуына тікелей немесе жанама әкеп соққан банктік кепілдікпен немесе контр кепілдікпен себептік байланыста болған, басқа да халықаралық әдет-ғұрыптар мен қағидаларды бұзушылығы;

2) радиацияның және/немесе радиоактивті зақымдану, ядролық қаруды пайдалану, уытты заттарды қолдану немесе олардың ағып кетуінің тікелей немесе жанама әсері;

3) Қытай Халық Республикасы, Америка Құрама Штаттары, Ресей Федерациясы, Ұлыбритания және Солтүстік Ирландия Біріккен Корольдігі және Француз Республикасы сияқты бес мемлекеттің кез келгені арасындағы соғыс (соғыс қимылдары басталғанға дейін немесе одан кейін тәуелсіз);

4) осы Қағидалардың 12-тармағының 1) тармақшасында көрсетілген, Сақтандыру шартын жасасу күніне орын алған шетелдік банк елінің мемлекеттік органының әрекеттері;

5) сақтандыру шартының қолданылу мерзімі басталған күнге дейін сақтанушыға шетел банкі елінен ақша аударуға тыйым салулардың болуы.

19. Сақтандырушының сақтандыру төлемін төлеуден бас тартуы үшін мыналар да негіз болуы мүмкін:

1) сақтанушының сақтандырушыға көрінеу жалған мәліметтер хабарлауы, сондай-ақ сақтанушының сақтандырушыдан сақтандыру шартын жасасу және орындау үшін сақтандыру объектісі, шетелдік банк, сақтандыру тәуекелі, сақтандыру жағдайы және оның салдары туралы кез келген елеулі фактілерді, жайттарды және/немесе талаптарды жасыруы;

2) сақтанушының сақтандыру жағдайынан болған шығындарды азайту бойынша

шараларды қасақана қолданбауы;

3) 30 (отыз) жұмыс күнінен артық кешіктіріле отырып, сақтандыру жағдайының басталғаны туралы сақтандырушыға хабарламау немесе уақтылы хабарламау;

4) сақтанушының банктік кепілдікте немесе контркепілдікте көзделген мерзімде төлемді орындау үшін жауапты шетелдік банкке өзінің талап қою құқығынан бас тартуы, сондай-ақ талап қою құқығы сақтандырушыға ауысуы үшін қажетті құжаттарды сақтандырушыға беруден бас тартуы;

5) сақтанушының мемлекеттік органнан, кепілгерден немесе кез келген басқа мекемеден тиісті залалды толық мөлшерде өтеуі;

6) сақтанушының сақтандыру жағдайының орын алуына әкеп соққан, осы Қағидалардың 5-тарауында көрсетілген қандай да бір кепілдіктерді сақтамауы;

7) коммерциялық сипаттағы сақтандыру оқиғасы орын алған кезде Сақтанушының шетелдік контрагентпен үлестес болуы.

20. Сақтандыру шартында сақтандыру жағдайларынан өзге ерекшеліктер, сақтандыру төлемінен босату және сақтандырудың өзге де шектеулері көзделуі мүмкін.

5-тарау. Кепілдіктер

21. Сақтанушы мынаған кепілдік береді және келіседі:

1) ол Сақтандыру шартын жасасу күніне Сақтандыру жағдайына алып келуі мүмкін қандай да бір талаптарды, шарттарды немесе оқиғаларды білмейді және Сақтанушы ұсынған барлық ақпарат шынайы және дұрыс болып табылады және ешқандай маңызды ақпарат жасырылмаған;

2) банк кепілдігін немесе контр кепілдікті шығару заңнамалық және өзге де нормативтік құқықтық актілерге, сондай-ақ кепілдік міндеттемелерді жүзеге асыру кезінде сақталуға жататын халықаралық келісімдерге және/немесе әдет-ғұрыптарға және/немесе қағидаларға толық сәйкес жүзеге асырылады;

3) ол сақтандыру шартының қолданылу мерзімі кезінде барлық жауапкершілікпен және сақтандыру шартын жасамаған жағдайдағыдай әрекет етеді және залалды болдырмау, азайту және/немесе өтеу үшін барлық ықтимал шараларды қабылдайтын болады, оның ішінде, бірақ онымен шектелмей:

4) Сақтандырушымен келісім бойынша Сақтандыру төлемі жүзеге асырылғанға дейін және/немесе кейін қолжетімді болуы мүмкін барлық ықтимал шаралар, оның ішінде дипломатиялық, заңды, әкімшілік, бейресми шаралар;

5) Сақтандырушының келісімінсіз кез келген залалға немесе ықтимал залалға қатысты қандай да бір ымыралы шарттар жасасуға жол бермейді;

6) жазбалар мен құжаттарға, сондай-ақ куәларға қолжетімділікті қоса алғанда, сақтандыру оқиғасын тергеуге барынша жәрдемдеседі;

7) ол сақтандырушыны алдын ала хабардар етпей және оның келісімінсіз банктік кепілдік немесе контркепілдік талаптарында елеулі өзгерістер әкелуі мүмкін қандай да бір іс-әрекеттер қабылдамайды;

8) пайдасына банк кепілдігі бойынша орындау жүзеге асырылатын бенефициар шығарылған елі Қазақстан Республикасы болып табылатын тауарларды, жұмыстарды немесе көрсетілетін қызметтерді экспорттаушы болып табылады, ал пайдасына қарсы кепілдік бойынша орындау жүзеге асырылатын бенефициар қазақстандық банк болып табылады.

22. Сақтанушы құпиялылықтың сақталуына кепілдік береді, яғни ол қандай да бір уақытта сақтандырушының келісімінсіз шетелдік банкті қоса алғанда, қандай да бір үшінші тарапқа сақтандыру шартының болу фактісін ашпайды.

23. Сақтандыру шартында қосымша кепілдіктер мен қосымша талаптар көзделуі мүмкін.

6-тарау. Сақтандыру шартын жасасу тәртібі

24. Сақтанушының өтініші сақтандыру шартын жасасу үшін негіз болып табылады.
25. Сақтандыру шарты мынаны қамтуы керек:
 - 1) сақтандырушының атауы, орналасқан жері және банктік деректемелері;
 - 2) Сақтанушының және тұрғылықты жері (егер жеке тұлға болса) немесе оның атауы, орналасқан жері және банктік деректемелері (егер заңды тұлға болып табылса);
 - 3) сақтандыру объектісін көрсету;
 - 4) сақтандыру жағдайын көрсету;
 - 5) сақтандыру сомасының мөлшері, сақтандыру төлемін жүзеге асыру тәртібі мен мерзімдері;
 - 6) сақтандыру сыйлықақысының мөлшері, оларды төлеу тәртібі мен мерзімдері;
 - 7) шарттың жасалған күні және қолданылу мерзімі;
 - 8) егер олар сақтандыру қатынасына қатысушылар болып табылса, сақтандырылушы және пайда алушы туралы нұсқаулар;
 - 9) шарттың (сақтандыру полисінің) нөмірі, сериясы;
 - 10) шарт талаптарына өзгерістер енгізу жағдайлары мен тәртібі;
 - 11) сақтанушының өзіне белгілі болған, шарт жасасу кезінде сақтандырушыға хабарланған жайттардағы елеулі өзгерістер туралы, егер бұл өзгерістер сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына елеулі әсер етуі мүмкін болса, сақтандырушыға дереу хабарлау міндеті;
 - 12) сақтанушыны немесе сақтандырылғанды сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті жетіспейтін құжаттар туралы хабардар ету мерзімдері;
 - 13) сақтандыру сомасы валютасының, сақтандыру төлемінің және сақтандыру сыйлықақысының түрі;
 - 14) сәйкестендіру нөмірін, резиденттік белгісін және сақтанушы экономикасының секторын көрсету;
 - 15) сақтандыру шартында сақтандырылған тұлға (пайда алушы) көрсетілген жағдайда, егер сақтандыру шарты бойынша сақтанушы болып табылмаса, сақтандырылған тұлғаның (пайда алушының) сәйкестендіру нөмірін, резиденттік белгісін және экономика секторын көрсету;
 - 16) сақтандыру мүддесінің болуы;
 - 17) Шартсыз франшиза туралы шарт.

26. Сақтанушы мен Сақтандырушы арасындағы келісім бойынша осы Сақтандыру қағидаларының негізінде және Сақтандырушының алқалы органының шешімі бойынша сақтандыру қағидаларының жекелеген ережелерін өзгертуді, алып тастауды көздейтін сақтандыру шарттары, сондай-ақ сақтандыру шартын жасасу кезінде айқындалатын қосымша талаптар жасалуы мүмкін.

6-тарау Қоғамның Директорлар кеңесінің 23.12.2022 жылғы шешіміне сәйкес 26-1-тармақпен толықтырылды (№14 хаттама)

26-1. Сақтандыру шарттары тараптар арасында электрондық ақпараттық ресурстармен алмасу арқылы электрондық нысанда жасалуы мүмкін.

27. Сақтанушы сақтандыру шартын жоғалтқан жағдайда сақтандырушы сақтанушының жазбаша өтініші негізінде сақтандыру шартының телнұсқасын береді, содан кейін жоғалған сақтандыру шарты жарамсыз деп есептеледі және ол бойынша сақтандыру төлемі жүргізілмейді.

28. Сақтандыру шартында көрсетілуі тиіс талаптардың толық еместігі үшін сақтандырушы жауапкершілік көтереді. Сақтандыру шартының жекелеген талаптарының толық болмауынан дау туындаған жағдайда, дау сақтанушының пайдасына шешіледі. Осы тармақтың талаптары қайта сақтандыру шарттарына қолданылмайды.

7-тарау. Сақтандыру шартының қолданылу мерзімі мен орны

29. Сақтанушы сақтандыру сыйлықақысын төлеген кезден бастап, ал бөліп төлеген жағдайда - бірінші сақтандыру сыйлықақысын төлеген кезде, егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, сақтандыру шарты күшіне енеді және тараптар үшін міндетті болады.

30. Сақтандыру шарты осы Қағидалардың 16-тарауына сәйкес өз қолданысын тоқтатады.

31. Егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, сақтандыру қорғанысының қолданылу кезеңі сақтандыру шартының қолданылу мерзімімен сәйкес келеді.

32. Сақтандыру шартының қолданылу орны (сақтандыру аумағы) сақтандыру шартында көрсетілген аумаққа ғана қолданылады.

8-тарау. Сақтандыру сомасын айқындау тәртібі

33. Сақтандыру сомасы шетелдік банктің банктік кепілдік немесе контркепілдік бойынша өз міндеттемелерін орындамауы нәтижесінде сақтанушы көтеруі мүмкін залал сомасы шегінде сақтандыру шарты тараптарының келісімімен белгіленеді.

34. Сақтандыру шартын жасасу кезінде сақтандыру сомасының көлемі банктік кепілдік немесе контркепілдік сомасын негізге ала отырып, тараптардың келісімі бойынша айқындалады.

9-тарау. Сақтандыру сыйлықақысы

35-тармақ Қоғамның Директорлар кеңесінің 23.12. 2022 жылғы шешіміне сәйкес жазылды (№14 хаттама)

35. Сақтандыру шарты бойынша төленуге жататын Сақтандыру сыйлықақысының мөлшері Сақтандыру сомасына қолданылатын және Сақтандырушы айқындайтын сақтандыру тарифтеріне сәйкес есептеледі.

36-тармақ Қоғамның Директорлар кеңесінің 23.12. 2022 жылғы шешіміне сәйкес жазылды (№14 хаттама)

36. Сақтандыру сыйлықақысын Сақтанушы біржолғы немесе мерзімді сақтандыру жарналары түрінде ақшасыз нысанда бөліп төлеуге тиіс. Егер Банктік кепілдік немесе Контркепілдік сомасы шетел валютасында белгіленсе, онда сақтандыру сыйлықақысы Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Сақтандыру шартын жасасу күніне белгілеген осы шетел валютасына теңге бағамы бойынша жүзеге асырылады.

37. Сақтандыру сыйлықақысының көлемі сақтандыру шартына қосымша келісім жасасу арқылы сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде сақтандыру сомасы өзгерген кезде түзетілуі мүмкін.

38. Қоғамның Директорлар кеңесінің 23.12.2022 жылғы №14 шешіміне сәйкес алынып тасталды

Қағидалардың 39-тармағы Қоғамның Директорлар кеңесінің 23.12. 2022 жылғы шешіміне сәйкес жазылды (№14 хаттама)

39. Сақтандыру сыйлықақысы мерзімі кешіктірілген сәттен бастап 30 (отыз) күнтізбелік күн ішінде сақтандыру сыйлықақысы төленбеген жағдайда Сақтандыру шартының қолданылуы тоқтатылады, бұл туралы сақтандырушы сақтанушыға хабарлайды.

40. Егер сақтандыру жағдайы белгілі бір сақтандыру жарнасын төлегенге дейін орын алған болса, сақтанушы сақтандыру сыйлықақысының толық сомасын төлегеннен кейін ғана сақтандырушы сақтандыру төлемін жүзеге асырады. Сақтандырушы сақтандыру сыйлықақысының төленбеген бөлігінің сомасын есепке жатқыза отырып, сақтандыру төлемін жүзеге асыруға құқылы.

41. Қоғамның Директорлар кеңесінің 23.12.2022 жылғы №14 шешіміне сәйкес алынып тасталды

42. Кезекті Сақтандыру жарнасы уақтылы төленбеген жағдайда сақтандырушы сақтанушыдан Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің 353-бабында белгіленген тәртіппен және көлемде тұрақсыздық айыбын төлеуін талап етуге құқылы.

10-тарау. Тараптардың құқықтары мен міндеттері

43. Сақтанушы мынаған құқылы:

- 1) сақтандырушымен банктік кепілдіктерді немесе контр кепілдіктерді сақтандыру шарттарын келісу;
- 2) сақтандырушыдан осы Қағидалар бойынша сақтандыру шарттарын, өзінің құқықтары мен міндеттерін түсіндіруді талап ету;
- 3) сақтандыру шарты жоғалған жағдайда оның телнұсқасын алу;
- 4) келтірілген залалдың мөлшерін бағалау үшін тәуелсіз сарапшының қызметтерін пайдалану;
- 5) келтірілген залалдың көлемін бағалау нәтижелерімен және сақтандырушы немесе тәуелсіз сарапшы жүргізген сақтандыру төлемі көлемінің есептерімен танысу;
- 6) Сақтандырушының Сақтандыру төлемін төлеуден бас тарту немесе оның көлемін азайту туралы шешімін Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен даулау;
- 7) осы Қағидаларда және сақтандыру шартында көзделген жағдайларда сақтандыру төлемін алу;
- 8) Қазақстан Республикасының заңнамалық актілерінде көзделген өзге де іс-әрекеттер жасау.

44. Сақтанушы мынаған міндетті:

- 1) қандай да бір негіздер бойынша сақтандырушының келісімінсіз үшінші тұлғаларға банктік кепілдік немесе контркепілдік бойынша сақтандыру қорғауымен жабылмаған тәуекелдің меншікті үлесін бермеу;
- 2) Сақтандырушының міндеттемелеріне елеулі әсер етуі мүмкін банктік кепілдік немесе контр кепілдік шарттарының өзгеруін, яғни банктік кепілдік немесе қарсы кепілдік сомасы мен мерзімдерінің өзгеруін сақтандырушымен келісудің кез келген қолайлы тәсілі;
- 3) сақтандырушыға сақтандыру жағдайы басталған сәттен бастап 30 (отыз) жұмыс күні ішінде сақтандыру жағдайы басталғаны туралы хабарлау;
- 4) осы Қағидалардың 5-тарауында тізімделген барлық шарттарға мүлтіксіз кепілдік беру және оларды орындау;
- 5) кепілдіктерді ашуға (ұсынуға) және ол бойынша міндеттемелерді орындауға Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің лицензиясының болуы (егер Қазақстан Республикасының екінші деңгейдегі банкі Сақтанушы болып табылса);
- 6) сақтандыру жағдайының басталуы салдарынан туындауы мүмкін шығын сомасына сақтандыру шартына сәйкес сақтандыру қорғауымен жабылмаған көлемде қатысу;
- 7) Сақтандырушыға Сақтандыру шартын жасау және орындау үшін қажетті барлық мәліметтерді ұсыну;
- 8) мынадай фактілер анықталған кезде Сақтандырушыны ауызша және 3 (үш) жұмыс күні ішінде жазбаша хабардар ету:
 - сақтанушы банктік кепілдік немесе контр кепілдік шарттарымен белгіленген мерзім ішінде шетелдік банктен тиесілі төлемді алмаған жағдайда;
 - сақтандыру жағдайының туындау ықтималдығын тудыратын сақтанушының және/немесе шетелдік банктің қызметіне елеулі әсер етуі мүмкін және/немесе қауіп төндіретін қандай да бір фактілердің, жайттардың немесе жағдайлардың туындауы;
- 9) сонымен қатар Сақтандырушының нұсқауларына сәйкес сақтандыру оқиғасының

орын алуын болдырмау және сақтандыру оқиғасы орын алған кездегі залалдың мөлшерін азайту бойынша, сондай-ақ залалдың өтемін алу бойынша барлық шараларды жүргізуге; Сақтанушы әрдайым Сақтандыру шартымен қорғалмағандай әрекет етуге міндетті;

10) сақтандыру шартында белгіленген көлемде, тәртіппен және мерзімде сақтандыру сыйлықақысын төлеу;

11) Сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның орын алғаны туралы Сақтандырушыны хабардар еткеннен кейін 3 (үш) жұмыс күні ішінде Сақтандырушыға шетелдік банктің банк кепілдіні немесе контркепілдігі бойынша қандай да бір төлемді алған кезде жазбаша хабарлау;

12) Сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиға орын алғаннан кейін Сақтандырушының келісімінсіз Шетелдік банкпен қандай да бір келісім жасаспау;

13) сақтандыру төлемі жүзеге асырылғаннан кейін сақтандырушыға сақтанушы алдындағы өз міндеттемелерін орындамаған шетелдік банкке талап қою құқығының ауысуын қамтамасыз ету (суброгация);

14) сақтандырушының алдын ала келісімінсіз үшінші тұлғаларға сақтандыру шартының болу фактісін ашпау;

15) өзіне белгілі болған, сақтандыру шартын жасасу кезінде Сақтандырушыға хабарланған жайттардағы елеулі өзгерістер туралы, егер бұл өзгерістер Сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына елеулі әсер етуі мүмкін болса, Сақтандырушыға дереу хабарлау;

45. Сақтандырушы мынаған құқылы:

1) Сақтанушыдан Сақтандыру шартын жасасу және орындау үшін қажетті мәліметтерді ұсынуды талап ету;

2) шетелдік банк елінің тиісті мемлекеттік органдарынан сақтандыру жағдайының басталғанын растайтын фактілерді сұрату;

3) сақтандыру жағдайы басталған кезде шығын көлемін анықтау үшін тәуелсіз сарапшының қызметтерін пайдалану;

4) сақтанушының шығынын барынша азайту жөніндегі іс-шараларға қатысу, оған тиісті шаралар қабылдау қажеттігін көрсету;

5) осы Қағидалардың 4-тарауында көзделген негіздер бойынша Сақтандыру төлемін толық немесе ішінара жүзеге асырудан бас тарту;

6) көрінеу жалған ақпарат берген немесе алынған төлем туралы хабарламаған жағдайда Сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуға немесе төленген соманы талап етуге құқылы емес;

7) Қазақстан Республикасының заңнамалық актілерінде көзделген өзге де іс-әрекеттер жасау.

46. Сақтандырушы мынаған міндетті:

1) сақтанушыны шетелдік банк берген банктік кепілдіктерді сақтандырудың осы қағидаларымен таныстыру және оның талабы бойынша осы Қағидалардың көшірмесін ұсыну (жіберу);

2) сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандыру шартында белгіленген көлемде, тәртіппен және мерзімде сақтандыру төлемін жүргізу;

3) Қазақстан Республикасының заңнамалық актілеріне сәйкес сақтандыру құпиясын қамтамасыз ету;

4) Сақтанушыға сақтандыру жағдайы кезінде шығындарды азайту үшін жұмсалған шығысты өтеу;

46-тармақтың 5) тармақшасы Қоғамның Директорлар кеңесінің 23.12. 2022 жылғы шешіміне сәйкес жазылды (№14 хаттама)

5) Сақтанушының Сақтандыру төлемін төлеу үшін қажетті жетіспейтін құжаттар туралы алдыңғы құжатты алған күннен бастап 15 (он бес) күнтізбелік күн ішінде, егер Сақтандырушы шартында өзгесі көзделмесе хабардар ету.

47. Сақтандыру шартында тараптардың Қазақстан Республикасының заңнамасына

қайшы келмейтін өзге де құқықтары мен міндеттері көзделуі мүмкін.

11-тарау. Сақтандыру шартының қолданылуы кезеңінде сақтандыру тәуекелінің ұлғаю салдары

48. Сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде Сақтанушы өзіне белгілі болған сәттен бастап 5 (бес) жұмыс күнінен кешіктірмей Сақтандыру шартын жасасу кезінде Сақтандырушыға хабарланған жайттардағы елеулі өзгерістер туралы, егер бұл өзгерістер сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына айтарлықтай әсер етуі мүмкін болса, Сақтандырушыға жазбаша дереу хабарлауға міндетті.

49. Сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына әкеп соғатын жайттар туралы хабардар етілген сақтандырушы сақтандыру шартының талаптарын өзгертуді және сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына мөлшерлес қосымша сақтандыру сыйлықақысын төлеуді талап етуге құқылы.

50. Егер Сақтанушы Сақтандыру шартының талаптарын өзгертуге немесе қосымша Сақтандыру сыйлықақысын төлеуге қарсылық білдірсе, Сақтандырушы Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Сақтандыру шартын бұзуды талап етуге құқылы. Бұл ретте сақтанушыға сақтандыру сыйлықақысын қайтару тәртібі сақтандыру шартымен белгіленеді.

51. Сақтанушы осы Қағидалардың 48-тармағында көрсетілген талаптарды қадағаламаған жағдайда, сақтандырушы сақтандыру шартын бұзуды және оның бұзылуынан келтірілген залалды өтеуін талап етуге немесе сақтандыру жағдайы орын алған кезде сақтандыру төлемінің көлемін сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына мөлшерлес азайтуға құқылы.

52. Егер сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына әкеп соқтыратын жайттар жойылса, сақтандырушы сақтандыру шартын бұзуды талап етуге құқылы емес.

12-тарау. Сақтандыру жағдайы орын алған кездегі сақтанушының іс-әрекеті

53. Сақтандыру жағдайының орын алуын, сондай-ақ оған келтірілген залалды дәлелдеу сақтанушыға жүктеледі.

54. Егер сақтандыру шартында өзгеше ескертілмесе, сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиға басталған кезде және/немесе оның салдарынан сақтандыру жағдайы орын алса және/немесе сақтандыру жағдайының орын алу тәуекелін ұлғайтатын жағдай мүмкін болса, сондай-ақ сақтандыру жағдайы орын алған кезде сақтанушы:

- 1) ықтимал шығындардың алдын алу немесе азайту үшін барлық шараларды қолдануы;
- 2) сақтандыру жағдайының орын алғанын растайтын құжаттарды алу үшін барлық шараларды қолдануы;

- 3) Сақтандыру жағдайы туралы білген сәттен бастап күнтізбелік 15 (он бес) күннен кешіктірілмейтін мерзімде осы оқиға туралы, оған оқиғаның жайттары, залалдың түрлері мен болжамды мөлшері туралы барлық белгілі мәліметтерді хабарлауға, Сақтандырушымен кейінгі іс-қимылдарды Сақтандырушымен келісуге міндетті;

- 4) Сақтандырушыға Сақтандыру төлемін жасауға қажетті барлық құжаттар мен мәліметтерді ұсыну;

- 5) сақтандырушыға шығынның себептері мен көлеміне қатысты тергеу жүргізуге, шығынды азайту іс-шараларына қатысуға мүмкіндік беруі керек.

55. Сақтандырушы немесе оның өкілі сақтанушының оқиғаның орын алғаны туралы хабарламасын күтпей-ақ, сақтандыру оқиғасын тергеп-тексеруге кірісуге құқылы. Сақтанушы оған бұл жағдайда кедергі жасауға құқылы емес.

56. Сақтанушы сақтандыру жағдайы бойынша барлық ақпаратты хабарлауға және сақтандырушыға қажетті көмек көрсетуге тиіс.

13-тарау. Сақтандыру жағдайының басталғанын және шығын мөлшерін растайтын құжаттардың тізбесі

57. Сақтандыру төлемін сақтандырушы сақтанушының төлем туралы жазбаша талабы және сақтандыру жағдайы туралы акті негізінде жүргізеді.

58. Сақтандыру жағдайы туралы актіні Сақтандырушы немесе ол уәкілеттік берген тұлға жасайды.

59. Егер сақтандыру жағдайы туралы өтінішті тексеру кезінде сақтанушыға келтірілген залал сақтандыру жағдайының нәтижесінде болмағаны анықталса немесе уақтылы хабарламау салдарынан сақтанушыда туындаған залалдың фактісін, себебін және/немесе осы залалдың көлемін анықтау мүмкін болмаса, сақтандыру жағдайы туралы акт жасалмайды.

60. Сақтандыру жағдайының басталғанын және шығындар мөлшерін растайтын құжаттар:

- 1) Сақтандырушының корпоративтік Интернет-ресурсында орналастырылған нысанға сәйкес сақтандыру жағдайы туралы өтініш;
- 2) өтініш берушінің жеке куәлігінің көшірмесі (егер Сақтанушы жеке тұлға болса);
- 3) заңды тұлғаны тіркеу (қайта тіркеу) туралы куәліктің немесе анықтаманың көшірмесі (егер заңды тұлға Сақтанушы болып табылса);
- 4) Сақтандыру шартының көшірмесі;
- 5) Банк кепілдігінің немесе Контр кепілдіктің көшірмесі;
- 6) Сақтанушының Шетелдік банктің Контр кепілдік бойынша, оның ішінде мерзімі өткен кредиттік берешегі туралы анықтамасы (егер Сақтанушы Қазақстан Республикасының екінші деңгейдегі банкі болып табылса);
- 7) Банк кепілдігі немесе Контркепілдік бойынша Бенефициардың шығарылған талабының ықтимал себептері жазылған, шығын көлемінің есебі қоса берілген және сақтандыру төлемін төлеу үшін сақтанушының банктік деректемелері көрсетілген сақтанушының хаты;
- 8) Сақтанушының талап арызы бойынша азаматтық іс қозғау туралы, Шетелдік банктен Банктік кепілдік бойынша берешек сомасын (бар болса) өндіріп алу туралы соттың ұйғарымы;
- 9) талап арыздың көшірмесі (бар болса);
- 10) Сақтанушының Банктік кепілдік бойынша берешек сомасын өндіріп алу туралы сот шешімінің түпнұсқасы (бар болса);
- 11) Залалдың себебі мен көлемін растайтын өзге де құжаттар мен мәліметтер.

14-тарау. Сақтандыру төлемдерін жүзеге асыру тәртібі мен шарттары

61. Сақтанушыдан сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталғаны туралы жазбаша өтініш алғаннан кейін, сондай-ақ сақтандыру төлемі үшін қажетті барлық құжаттарды ұсынғаннан кейін сақтандырушы мынадай іс-әрекеттерді жүзеге асырады:

1) Сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталу фактісі мен себептерін белгілейді; сақтанушының өтінішінде келтірілген мәліметтердің шындыққа сәйкестігін тексереді; сарапшыларды, бағалаушыларды тарту қажеттілігін айқындайды, өзге де әрекеттерді жүзеге асырады;

2) осы Қағидалардың 74-тармағында көрсетілген күту кезеңі ішінде сақтанушымен бірлесіп немесе егер мұндайлар мүмкін болса, шығынды азайту бойынша шараларды өз бетімен қабылдайды;

3) оқиға сақтандыру жағдайы болып танылған кезде сақтандыру төлемінің көлемін айқындайды, сақтандыру жағдайы туралы акт жасайды.

Сақтандырушы немесе оның өкілі сақтандыру төлемін осы Қағидалардың 15-тарауында айтылған мерзімде осы Қағидалардың 13-тарауында көрсетілген сақтанушы ұсынған құжаттардың, сондай-ақ сақтандырушы жасаған сақтандыру жағдайы туралы актінің негізінде жүзеге асырады.

62. Сақтандыру төлемінің ең жоғарғы көлемі сақтандыру шартында белгіленген сақтандыру сомасының көлемімен шектеледі.

63. Сақтандыру төлемін сақтандыру оқиғаларының әрбір түрі үшін айқындалған Шартсыз франшизаны ескере отырып, сақтандыру жағдайының басталуы нәтижесінде Сақтанушы шеккен шығын мөлшерінде жүзеге асырады. Сақтандыру сомасы шегіндегі Сақтандыру төлемі = Залал - Шартсыз франшиза. Сақтандыру төлемі Қазақстан Республикасының ұлттық валютасымен жүзеге асырылады.

64. Егер Банктік кепілдік немесе Контркепілдік сомасы шетел валютасында белгіленсе, онда сақтандыру төлемі Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі сақтандыру жағдайы туралы сақтанушы хабарлаған күніне белгілеген осы шетел валютасына теңге бағамы бойынша жүзеге асырылады. Сақтандыру жағдайы басталған кезде Шартсыз франшизаны ұстап қалу тәртібі Сақтандыру шартында айқындалады.

65. Шығын мөлшері тараптардың келісімі бойынша сақтанушы ұсынған құжаттар негізінде және/немесе сарапшының қорытындысы негізінде айқындалады.

66. Сақтандыру төлемі жүзеге асырылғаннан кейін Сақтанушы сақтандырушымен төленетін сақтандыру төлемі мөлшерінде талап ету құқығын беру туралы шарт жасасуға тиіс.

67. Егер сақтанушы келтірілген залал бойынша ішінара өтем алған болса, сақтандырушы сақтандыру өтемінің үлесін ескере отырып, келтірілген залал көлемі мен сақтанушы алған өтем арасындағы айырма көлемінде сақтандыру төлемін төлейді.

68. Келтірілген залал бойынша төлемді немесе өтемді алған сақтанушы сақтандырушыға сақтандыру жағдайының орын алуынан туындаған сақтанушының залалдар және шығындар сомасынан асатын бөлігінде сақтандыру төлемінің артық алынған сомасын қайтаруға міндетті.

69. Тараптар арасында залалдың себептері мен көлемі туралы даулар туындаған жағдайда тараптардың әрқайсысы сараптама жүргізуді талап етуге құқылы. Сараптама оны жүргізуді талап еткен тараптың есебінен жүргізіледі.

70. Сақтанушының шығындарды болдырмау немесе азайту мақсатында шеккен шығыстарын, егер мұндай шығыстар қажет болса немесе сақтандырушының нұсқауларын орындау үшін жұмсалса, тіпті тиісті шаралар сәтсіз болса да, сақтандырушы өтеуге тиіс. Мұндай шығыстар нақты көлемде өтеледі, алайда сақтандыру төлемі мен шығындар өтемінің жалпы сомасы сақтандыру шартында көзделген сақтандыру сомасынан аспайды. Егер шығыстар сақтанушының сақтандырушы нұсқауларын орындауы нәтижесінде туындаған болса, олар сақтандыру сомасына қарамастан, толық көлемде өтеледі.

71. Сақтандырушы сақтанушының ықтимал шығындарды азайту үшін ақылға қонымды және қолжетімді шараларды қасақана қабылдамауы салдарынан туындаған шығындар бөлігінде сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босатылады.

72. Егер Сақтанушы осы Қағидалардың 13-тарауында көрсетілген құжаттарды ұсынбаса, Сақтандыру төлемі жүзеге асырылмайды.

73. Шығынның себебін барабар айқындау мүмкін болмаған жағдайда, осы шығын коммерциялық сипаттағы сақтандыру оқиғасы салдарынан туындаған ретінде қаралады.

15-тарау. Сақтандыру төлемі немесе сақтандыру төлемінен бас тарту туралы шешім қабылдау мерзімдері

74. Сақтандырушы сақтанушыдан сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның орын алғаны туралы хабарламаны алғаннан кейін күту кезеңін мынадай тәртіппен белгілейді:

- 1) банкроттық басталған кезде - қолданылмайды;
 - 2) банкроттықтан басқа, коммерциялық сипаттағы сақтандыру оқиғасы басталған кезде - 60 (алпыс) күнтізбелік күнге дейін.
 - 3) саяси сипаттағы сақтандыру оқиғасы басталған кезде - 60 (алпыс) күнтізбелік күнге дейін.
75. Егер Сақтандырушы Сақтандыру төлемінен бас тарту туралы шешім қабылдаса, ол бас тарту себебін негіздейді.
76. Сақтандырушы күту кезеңі өткен күннен бастап 30 (отыз) күнтізбелік күн ішінде шешім қабылдайды және Сақтанушыға сақтандыру төлемін жүзеге асырады.
77. Сақтандыру төлемін уақтылы жүзеге асырмағаны үшін Сақтандырушы Қазақстан Республикасының Азаматтық Кодексінің 353-бабына сәйкес жауапкершілік көтереді.
78. Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүргізуден бас тартуына сақтанушы сотқа шағымдана алады.
79. Егер шетелдік контрагент елінің немесе Қазақстан Республикасының құқық қорғау органдары сақтанушының қызметіне байланысты қылмыстық іс қозғаса, сақтандырушы сақтандыру төлемі туралы шешім қабылдау мерзімін тергеп-тексеру немесе сот талқылауы аяқталғанға дейін, сақтанушыны кідірту себептері туралы жазбаша хабардар ете отырып, кейінге қалдыруға құқылы.
80. Егер сақтандырушыда сақтандыру жағдайын немесе шығын мөлшерін растайтын құжаттардың түпнұсқалығына уәжді күмән болған жағдайда, мұндай құжаттардың түпнұсқалығы расталғанға дейін сақтандыру төлемі туралы шешім қабылдауды кейінге қалдыруға құқылы.

16-тарау. Сақтандыру шартын тоқтату талаптары

81. Егер сақтандыру шартында өзгеше белгіленбесе, сақтандыру шарты мынадай жағдайларда өз қолданысын тоқтатады:
- 1) сақтандырушының сақтандыру шарты бойынша сақтанушы алдындағы міндеттемелерін толық көлемде орындауы;
 - 2) сақтандыру шартының қолданылу мерзімінің аяқталуы;
 - 3) Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен сақтандырушыны тарату туралы;
 - 4) Қазақстан Республикасының заңнамалық актілерінде белгіленген өзге де жағдайларда.
82. Шарт тараптары жеке келісім жасау арқылы Шарттың қалған қатысушылары келіскен жағдайда тараптар сақтандыру Шартын мерзімінен бұрын бұзуға құқылы.
83. Сақтанушы сақтандыру шартында белгіленген мерзімде сақтандыру сыйлықақысын (сақтандыру жарналарын) төлемеген жағдайда, сақтандыру шарты сақтандырушының бастамасы бойынша мерзімінен бұрын бұзылуы мүмкін.
84. Сақтандыру шарты келесі жағдайлардың бірі туындаған сәттен бастап мерзімінен бұрын тоқтатылған болып саналады:
- 1) сақтандыру объектісі қолданылуы тоқтатылған жағдайда;
 - 2) Сақтандыру жағдайының орын алу мүмкіндігі жойылған және сақтандыру тәуекелі Сақтандыру жағдайынан басқа жағдайлар бойынша тоқтатылған жағдайда;
 - 3) «Сақтандыру қызметі туралы» Қазақстан Республикасының Заңында көзделген жағдайларды қоспағанда, Сақтандырушыны мәжбүрлеп тарату туралы сот шешімінің заңды күшіне енген жағдайда;

84-тармақтың 4-тармақшасы Қоғамның Директорлар кеңесінің 23.12. 2022 жылғы шешіміне сәйкес жазылды (№14 хаттама)

4) Сақтанушының сақтандыру сыйлықақысын (сақтандыру жарнасын) төлеу мерзімін кешіктірген сәттен бастап 30 (отыз) күнтізбелік күн ішінде Сақтандыру сыйлықақысын төлемеуі;

5) заңнамада көзделген өзге де жағдайларда.

Көрсетілген жағдайларда Сақтандыру шарты Сақтандыру шартын тоқтату үшін негіз ретінде осы тармақта көзделген жайттар туындаған кезден бастап тоқтатылған болып есептеледі, бұл туралы мүдделі тарап дереу, алайда 10 (он) жұмыс күнінен кешіктірмей растайтын құжаттардың көшірмелерін ұсына отырып, екінші тарапты жазбаша хабардар етуге тиіс. Бұл ретте мұндай жазбаша хабарлама Сақтандыру шартының тоқтатылу фактісін жеткілікті құжаттамалық растау болып табылады, ал Сақтандырушы сақтандыру қолданылған уақытқа барабар Сақтандыру сыйлықақысының бөлігіне құқылы.

85. Сақтанушы Сақтандырушыға осы Қағидалардың 84-тармағында көрсетілген мән-жайлар туралы дереу хабарлауға міндетті.

86. Осы Қағидалардың 84-тармағына сәйкес Сақтандыру шарты мерзімінен бұрын тоқтатылған кезде Сақтандырушы Сақтандыру шартын мерзімінен бұрын бұзғаны үшін ақы ретінде, егер Сақтандыру шартында өзгесі анықталмаса, бұзған күннен бастап кезеңнің аяқталған күніне дейін сақтандыру кезеңіне пропорционалды Сақтанушыға төленуі тиіс Сақтандыру сомасының 20%-ын ұстап қалуға құқылы.

87. Сақтанушы сақтандыру шартынан бас тартқан кезде, егер бұл осы Қағидалардың 84-тармағында көрсетілген жайттарға байланысты болмаса, сақтандырушыға төленген сақтандыру сыйлықақысы немесе егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, сақтандыру жарналары қайтарылуға жатпайды.

17-тарау. Суброгация

88. Сақтандыру төлемін төлеген сақтандырушыға төленген сома шегінде талап ету құқығы өтеді, оған сақтанушы сақтандыру нәтижесінде өтелген залалдар үшін жауапты тұлғаға қатысты ие болады. Бұл ретте қасақана залал келтірген тұлғаға талап қою құқығының сақтандырушыға ауысуын болдырмайтын шарттың талабы жарамсыз болады.

89. Сақтанушы Сақтандыру төлемін алған кезде Сақтандырушыға өзінде бар барлық құжаттар мен дәлелдемелерді кідіртпей беруге және Сақтандырушының өзіне өткен талап ету құқығын жүзеге асыруы үшін қажетті барлық мәліметтерді хабарлауға міндетті.

90. Сақтандыру жағдайы нәтижесінде туындаған залалды өтеу бойынша шығындарға жауапты тұлға немесе үшінші тарап жүзеге асырған өтемдер сақтандыру төлемі жүзеге асырылғаннан кейін сақтандырушыға тиесілі болады. Сақтанушы осы өтеулер туралы Сақтандырушыға дереу хабарлауға және оларды алған сәттен бастап 5 (бес) күнтізбелік күн ішінде Сақтандырушыға аударуға міндетті.

91. Егер сақтанушы Сақтандырушы өтеген залалдар үшін жауапты тұлғаға өзінің талап қою құқығынан бас тартса немесе сақтанушының кесірінен осы құқықты жүзеге асыру мүмкін болмаса, Сақтандырушы Сақтандыру төлемін толық немесе тиісті бөлігінде төлеуден босатылады және артық төленген соманы қайтаруды талап етуге құқылы.

18-тарау. Қосымша шарттар

92. Тараптардың келісімі бойынша осы Қағидаларға сәйкес жасалатын Сақтандыру шартына, егер олар Қазақстан Республикасының заңнамалық актілеріне қайшы келмесе, қосымша талаптар енгізілуі мүмкін.

19-тарау. Дауларды шешу тәртібі

93. Сақтандырушы мен сақтанушы арасында туындайтын сақтандыру шарты бойынша даулар келіссөздер арқылы қаралады.

94. Тараптар арасында келісімге қол жеткізілмеген кезде дау Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес шешіледі.